

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Magdalena Maratová,
Reciprocal Pronouns each other and one another
(bakalářská práce, ÚAJD, FF UK, Praha 2015, vii + 57 s.)
oponentský posudek

Bakalářská práce Magdaleny Maratové je korpusově založenou studií reference (počet účastníků v reciproční události, jejich životnost, resp. neživotnost) a distribuce (kolokační schéma, distribuce stylistická a žánrová) recipročních zájmen *each other* a *one another* v současné britské angličtině. Prostor ve studii dostává i stručný nástin historických proměn používání obou zájmen a vývoje názorů lingvistů na jejich vzájemný funkční poměr a pozornost se věnuje také syntaktickým funkcím obou zájmen (traktovaných v pojetí Quirk et al. a Duškové).

Výsledky práce potvrzují hypotézu o vyšším využití zájmena *each other* v kontextu s referencí ke dvěma subjektům a o vyšší provázanosti zájmena *each other* s neformálním stylistickým užitím, resp. o vyšší provázanosti zájmena *one another* se stylistickým užitím formálním. Zásadní nový poznatek, s nímž práce v analýze 100 příkladů (50 pro každé zájmeno) z Britského národního korpusu přichází, je zajímavé zjištění dalšího referenta sledovaných recipročních zájmen, a to tzv. obecné skupiny (*unspecified group*) ve výpovědích, kdy se mluvčí nevyjadřuje o určitém počtu účastníků události, a zároveň výrazná (a oproti druhému zájmenu dvojnásobná) funkční spojitost této obecné skupiny jako referenta se zájmenem *one another*.

Potvrzení hypotéz a zjištění nových poznatků dokládají, že stanovený cíl předložená bakalářská práce splnila. Je logicky koncipována a přehledně strukturována, analytický komentář k probíraným vzorkům je povětšinou věcně jasný a dostačující. Svůj úkol Magdalena Maratová splnila i v tom smyslu, že nastoluje, byť třeba jen implicitně, náměty pro další výzkum, jako je např. vztah mezi užitím daného recipročního zájmena a sémantikou nadřazeného syntaktického členu, problém recipročních zájmen jako (pevně daného) syntagmatu, vztah mezi sémantikou reciprocity a (ne)životností referentů aj.

Z věcných připomínek k textu je možno uvést, že diachronní průhled, sám o sobě nutný a cenný, měl být podrobnější a měl více prostoru poskytnout jednak souvislostem mezi starou a střední angličtinou, jednak názorům na zkoumané téma v době raně moderní, pro analýzu klíčové. Za zmínku by zde býval stál i proces gramatikalizace, kterým obě zájmena procházela (a vlastně procházejí: srov. k tomu poznámku samotné autorky ohledně rozdílů při hledání antecedentů u obou zkoumaných zájmen na s. 23 nahoře). Historické pozadí mohlo větší prostor dostat na úkor kapitoly 2.1., která se, myslím zbytečně, zabývá zájmeny obecně.

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Záhodno by rovněž bývalo bylo poněkud více provázat obě kapitoly stylistické, teoretickou i analytickou, a to včetně problému přechodu mezi neutrálními a neformálními žánry v BNC.

Jakkoli je práce zpracována jasně po odborné a věcné stránce, trpí nevyvážeností jazykového vyjádření a redakce. Nejlépe je na tom po této stránce část analytická, ostatní jako by byly zpracovány ve chvatu. Některým partiím schází větší konzistence a jasnost (např. v kapitole 2.5 o stylistické variaci, která působí spíše jako utříděné výpisky z četby, avšak východisko ke stylistické části kapitoly analytické vlastně nepřipravuje). K menší jazykové jasnosti argumentace přispívá nedostatečně propracovaná stavba složitějších syntaktických celků a autorčin malý repertoár spojovacích výrazů (s výrazným a ne vždy kompetentním nadužíváním *however*). V českém shrnutí je opět problémem nedostatečná redakce (např. opakovaně *kolonát* místo *kolokát*), interpunkce a obvyklý neduh – nadužívání opisného pasiva. Četné jazykové poklesky (interpunkce, členy, pravopis) jsem vyznačil do výtisku práce, který jsem měl k dispozici.

Otázky k obhajobě:

1. Proč se ve většině případů, kdy reciproční zájmena odkazují k obecné skupině, antecedenty nacházejí v jejich bezprostřední blízkosti (s. 24)?
2. Ke kapitole 4.3.: jaký je důvod toho, že se blíže zkoumala frekvence předložek u předložkového předmětu (4.3.2), avšak už nikoli u předmětu jako doplnění adjektiva (4.3.3) či postmodifikace realizované předložkovou vazbou (4.3.4)?
3. Nejde zde navíc primárně o význam členu předložce nadřazeného, tj. o problém sémantiky kolokací?

Závěr:

Práci doporučuji k obhajobě a s ohledem na výše řečené (rozpor mezi věcným a formálním zpracováním studie) ji předběžně hodnotím známkou *velmi dobře až dobře*.

Praha, 26. srpna 2015

Prof. PhDr. Jan Čermák, CSc.